

EN SPRÅKFRÅGA

För en tid sedan fick jag en fråga från en av mina vänner och läsare:

- Kan Du förklara för mej varför det i de flesta dialekter norr om Dalälven förekommer n' eller a' före egennamn, t ex a'Lina eller n'Erik ?

Som i många andra fall blev jag svaret skyldig. Jag tyckte emellertid att frågan var intressant även för mig, och i det läget vände jag mig till Svenska Språknämnden och fick ett svar som jag gärna vill vidarebefordra till Er läsare.

"Många ovanliga frågor får vi till Datatermgruppen, och detta var en av de ovanligare. Jag ska försöka svara ändå, fast det finns säkert andra som kan ge mer utförliga svar:

n och a före egennamn i norrländska dialekter är en kvarleva av ett demonstrativt pronomen som fanns i fornnordiska. Det motsvarade när vi idag säger "han Kalle" eller "hon Britta", eller när tyskarna talar om någon som "der Dieter".

Om jag inte minns fel hette det in(n) i maskulinum nominativ och ina i femininum nominativ. Man sade alltså in Kalle och Ina Britta. Det fanns också en neutrumform (it) och så fanns alla tre orden i nominativ, genitiv, dativ och ackusativ. Men efter tusen år av slitage finns det bara n och a kvar. I vissa dialekter säger man ena Britta i stället för a Britta.

Samma demonstrativa pronomen lever dock vidare i högönsklig väl-måga som den bestämda slutändelsen i moderna nordiska språk. "Mannen" är alltså från början man+in (n) och "huset" är hus+it. (Det lär finnas de som inte är övertygade av denna förklaring, men den är i varje fall vanlig.)

Hälsningar

Anders Lotsson, medlem av Datatermgruppen och journalist på tidningen Computer Sweden.)

Förmedlat av Göte Ingelman.

Vidimerat av n' Bo på station, d.v.s. den Bo i bygden som bodde på järnvägsstationen, numera Götes bildmakare.